

Siedlce, 25.01.2021 r.

Dr hab. Dorota Banaszewska, prof. uczelni
Uniwersytet Przyrodniczo-Humanistyczny w Siedlcach
Wydział Agrobiotechnologii i Nauk o Zwierzętach
Instytut Zootechniki i Rybactwa

Recenzja
osiągnięcia naukowego oraz aktywności naukowej i dydaktyczno-organizacyjnej
dr inż. Małgorzaty Goleman
w związku z postępowaniem o nadanie stopnia doktora habilitowanego
w dziedzinie nauk rolniczych w dyscyplinie zootechnika i rybactwo

Podstawą wykonania recenzji jest pismo z dnia 7 grudnia 2020 r. Przewodniczącej Rady Dyscypliny Zootechnika i Rybactwo (RD ZiR-532/12/2020) oraz Uchwała nr 6/2020-2021 Senatu Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie z dnia 27 listopada 2020 r. w sprawie powołania Komisji Habilitacyjnej w postępowaniu, w sprawie nadania dr inż. Małgorzacie Lucynie Goleman wszczęty w dniu 31 sierpnia 2020r. stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie nauk rolniczych, w dyscyplinie zootechnika i rybactwo.

1. Sylwetka Kandydatki

Dr inż. Małgorzata Goleman jest absolwentką Akademii Rolniczej w Lublinie. Tytuł zawodowy magistra zootechniki uzyskała w 1991r. Jej praca magisterska dotyczyła prób użytkowości kuców felińskich. Na uwagę zasługuje fakt, że Kandydatka na umowę-zlecenie zatrudniona była w Akademii Rolniczej w Lublinie już jako studentka w ramach projektu badawczego KBN dotyczącego wytworzenia nowej rasy „kuców felińskich”, co wskazuje na jej ukierunkowane zainteresowania naukowe jeszcze przed rozpoczęciem kariery zawodowej. Pracę na stanowisku asystenta w Katedrze Hodowli Amatorskich i Zwierząt Dzikich Kandydatka podjęła w 1999r. Stopień doktora nauk rolniczych w dyscyplinie zootechnika Kandydatka uzyskała w 2006 roku na podstawie dysertacji pt. „Wykorzystanie testów osobowości u szczeniąt jako czynnika selekcyjnego w ocenie przyszłej użytkowości psów”. Promotorem rozprawy doktorskiej był prof. dr hab. Leszek Drozd. Praca realizowana była jako grant promotorski i finansowana ze środków KBN jako projekt badawczy nr rej. 2P06Z 036 26.

Kandydatka doskonalila swój warsztat badawczy czynnie współpracując z innymi ośrodkami naukowymi m.in. z Instytutem Zootechniki PAN w Balicach, czy Katedrą i Kliniką Chirurgii Zwierząt UP w Lublinie, czego wymiernym efektem są publikacje wydane w indeksowanych czasopismach naukowych. Warto zwrócić uwagę, że Kandydatka oprócz wielu osiągnięć naukowych z zakresu hodowli psów, licznych działań popularyzatorskich, była członkiem wielu gremiów, rad, czy zespołów eksperckich oraz zdobyła wiele uprawnień umożliwiających wykorzystanie Jej wiedzy w praktyce. Ponadto aktywność naukowa, organizacyjna i dydaktyczna została dostrzeżona przez władze Uczelni, czego efektem są nagrody i wyróżnienia Rektora UP w Lublinie.

2. Ocena osiągnięcia naukowego Kandydatki będącego podstawą ubiegania się o stopień naukowy doktora habilitowanego.

Na osiągnięcie naukowe pt. „Czynniki determinujące wybrane cechy reprodukcyjne i behawioralne psów” składa się sześć oryginalnych prac twórczych opublikowanych w latach 2014-2019. Wszystkie prace zostały opublikowane w czasopiśmie z listy Journal Citation Reports: 3 publikacje w Medycynie Weterynaryjnej, pozostałe publikacje opublikowano w: *Italia Journal of Animal Science*, *Veterinari Medicina*, *Livestock Science*. Należy podkreślić, że w 5 z tych prac dr inż. Małgorzata Goleman jest pierwszym autorem.

Deklarowany udział Kandydatki potwierdzony oświadczeniami współautorów w większości prac wynosił 70-80% i był nie mniejszy niż 35%. Udział obejmował między innymi: opracowanie hipotez i koncepcji pracy, planu badań, pozyskiwanie wyników w terenie, interpretacja i redakcja tekstu oraz autorstwo korespondencyjne.

Łączna liczba punktów za prace stanowiące osiągnięcie naukowe według klasyfikacji Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego zgodnie z datą opublikowania pracy wynosi 230 punktów, a sumaryczna wartość czynnika wpływu $IF = 3,774$, co w reprezentowanej dyscyplinie naukowej należy uznać za wynik bardzo dobry.

Przedłożony do oceny cykl sześciu publikacji, obejmujących tematykę czynników determinujących wybrane cechy reprodukcyjne i behawioralne psów, bardzo dobrze wpisuje się w aktualny nurt badań prowadzonych zarówno w kraju jak i na świecie. Psy jako zwierzęta od zawsze towarzyszą człowiekowi, odgrywają olbrzymią rolę w życiu człowieka. Ich rola nie ogranicza się jedynie do zwierząt stróżujących, czy biorących udział w polowaniach, ale coraz większe zainteresowanie człowieka zmierza w kierunku traktowania psa jako członka rodziny oraz jako zwierzę terapeutyczne. Polscy hodowcy osiągają bardzo dobre wyniki w doskonaleniu danej rasy psów, zdobywając nagrody na międzynarodowych wystawach psów rasowych. Stąd zarówno cechy reprodukcyjne psów, jak również ich behavior, który predysponuje lub dyskwalifikuje osobnika z hodowli, stanowi cenne źródło wiedzy, które może mieć zastosowanie w pracy hodowlanej. Ważny element pracy stanowi oryginalność podjętych przez Kandydatkę badań. Prac z tego zakresu jest stosunkowo niewiele, a zainteresowanie, wzrastająca popularność i dynamiczny rozwój hodowli psów rasowych daje wiele możliwości naukowcom do prowadzenia dalszych badań w tym kierunku, co czyni takie wyniki bardzo cennymi. Stąd temat podjęty przez Kandydatkę uważam za w pełni zasadny.

Ogólnym celem badań związanych tematycznie prac przedstawionych przez Kandydatkę jako osiągnięcie naukowe była ocena czynników środowiskowych i genetycznych wpływających na rozród i behavior psów.

Ponadto dr inż. Małgorzata Goleman przedstawiła dwie interesujące hipotezy badawcze:

1. Większe suki rodzą liczniejsze mioty i mają mniej komplikacji okołoporodowych.

2. Cięża, z których rodzi się jedno lub dwoje szczeniąt są dłuższe w porównaniu do ciąży o większej liczbie młodych.

Tematyka badawcza Kandydatki pozwoliła na wytyczenie celów szczegółowych przedstawionych w dalszej części recenzji.

Aby osiągnąć założone cele i zweryfikować hipotezy badawcze dr inż. Małgorzata Goleman zaprojektowała i wykonała 5 spójnych tematycznie doświadczeń i 1 pracę przeglądową, które obejmowały zagadnienia związane z rozrodem i behaviorem psów. Na uwagę zasługuje praca wydana w *Italian Journal of Animal Science* pt. „Litter size variation in Polish selected small dog breeds”, w której Kandydatka prowadziła swoje obserwacje na bardzo licznym materiale obejmującym 8 ras psów małych o łącznej liczbie osobników 2578

z podziałem na płęć oraz aż 639 miotów od kojarzonych par. Ponadto w pracy nt. „Reproductive parameters in Yorkshire terrier dogs in Poland” opublikowanej w czasopiśmie *Veterinari Medicina*, Kandydatka również na licznym, więc wiarygodnym materiale analizowała szczegółowe wskaźniki rozrodu, długość ciąży, liczebność miotu, płęć szczeniąt, sposób zakończenia ciąży i ewentualne komplikacje okołoporodowe uwzględniając masę ciała rodziców.

Część badań z zakresu behawioru psów nt. „Syndrom czarnego psa w schroniskach dla zwierząt” i „Clinical and behavioral aspects of bee stings in domestic dog” opublikowanych w czasopiśmie *Medycyna Weterynaryjna*, dr inż. Małgorzata Goleman z uwagi na małą dostępność danych np. w lecznicach weterynaryjnych przeprowadziła w oparciu o badania ankietowe (uzyskała niemal 300 odpowiedzi).

Nowatorski aspekt badawczy (naukowy) stanowi podjęcie badań nad rasą Gończy polski, gdzie Kandydatka dzięki wieloletniej współpracy ze Związkiem Kynologicznym w Polsce uzyskała dostęp do danych rodowodowych niemal 3000 psów tej rasy. Analizy rodowodowe zostały porównane z wynikami badań molekularnych opartych o analizę DNA 177 psów rasy Gończy polski. Swoje wyniki autorka przedstawiła w pracy pt. „Genetic diversity of the Polish Hunting Dog population based on pedigree analyses and molecular studies” opublikowanej w czasopiśmie *Livestock Science*.

Wszystkie badania Kandydatka prowadziła w zespole interdyscyplinarnym obejmującym zarówno zootechników, lekarzy weterynarii, jak i instytucje np. Związek Kynologiczny w Polsce, co niewątpliwie wskazuje na umiejętność współpracy na różnych polach naukowych i dobre przygotowanie do uzyskania samodzielności naukowej.

Pierwsza praca z omawianego cyklu publikacji (Goleman M., Drozd L., Karpiński M., Czyżowski P., 2014, Syndrom czarnego psa w schroniskach dla zwierząt. *Medycyna Weterynaryjna* 70 (2), 122-127.) dotyczy syndromu czarnego psa w schroniskach dla zwierząt. Celem badań było zweryfikowanie stereotypów, czy czarne umaszczenie psów wpływa na decyzję o ich adopcji oraz rozpoznanie aktualnych trendów na umaszczenie psów wśród hodowców i właścicieli psów rasowych. Kandydatka porusza w pracy ważny temat adopcji psów wskazując i analizując jednocześnie czynniki, jakie determinują wybór psa ze schroniska. Wykazano, że ciemne umaszczenie psa wpływa na negatywne odbieranie jego potencjalnego zachowania przez społeczeństwo, czego skutkiem może być większa bezdomność czarnych psów. Ponadto Habilitantka wskazuje na dwa kolejne czynniki brane pod uwagę przy adopcji psa: wiek i masa ciała. Wykazano, że umaszczenie psa wpływa na odbieranie jego potencjalnego zachowania przez społeczeństwo, a czarne psy uważane są za agresywne. Zaskakującym wnioskiem jest też to, że zaburzenia zachowania, które są najczęstszym czynnikiem przyczyniającym się do bezdomności psów były zupełnie ignorowane przez osoby adoptujące psy ze schronisk. Przy wyborze psa ze schroniska respondenci brali pod uwagę wygląd, podobieństwo do jakiejś rasy, czy też wiek, bądź wybierali psa zupełnie nieracjonalnie, ulegając emocjom.

Druga i czwarta praca z cyklu (Goleman M., Karpiński M., Czyżowski P., Drozd L., 2015, Litter size variation in Polish selected small dog breeds, *Italian Journal of Animal Science*, 14, 3, 476-478; Goleman M., Karpiński M., Czyżowski P., Tuszyńska-Bogucka W., Drozd L., 2018, Reproductive parameters in Yorkshire terrier dogs in Poland. *Veterinari Medicina*, 63, (04): 168–174) dotyczy analizy średniej liczebności miotów 8 ras małych psów oraz wskaźników rozrodu psów rasy Yorkshire Terrier. Celem prac było wskazanie różnic w parametrach rozrodu psów poprzez określenie podstawowych parametrów reprodukcyjnych takich jak: liczebność miotów i proporcje płci, długość ciąży, śmiertelność szczeniąt i sposób rozwiązania porodu oraz sprawdzenie zależności pomiędzy masą ciała matki a wymienionymi wyżej parametrami rozrodu. Badania dowiodły, że suki małych ras mogą również rodzić liczne mioty, jednak większe osobniki danej rasy mają statystycznie istotnie liczniejsze mioty.

Proporcje płci urodzonych szczeniąt wszystkich analizowanych ras były równe, pomimo wahań w poszczególnych rasach. Parametry rozrodu u rasy Yorkshire Terrier były zadowalające, średnia wielkość miotu wyniosła 4,1 szczenięcia, 12,9% wszystkich cięż zakończonych zostało cesarskim cięciem oraz zanotowano 9,05% martwo urodzonych szczeniąt. Przy czym masa ciała matki nie miała statystycznie istotnego wpływu na długość ciąży i sposób rozwiązania porodu. Z kolei przy dłuższych ciążach statystycznie istotnie wzrastała liczba rozwiązań porodu poprzez cesarskie cięcie, natomiast nie zaobserwowano zwiększenia liczby martwo urodzonych szczeniąt. Również przy dużej liczebności miotu statystycznie istotnie zwiększało się prawdopodobieństwo rozwiązania porodu przez cesarskie cięcie.

Trzecia i szósta praca z cyklu publikacji (Karpiński M., Goleman M., Czyżowski P., Tajchman K., Wojtaś J., Różaniecka K., Drozd L., 2016, Clinical and behavioral aspects of bee stings in domestic dog. *Medycyna Weterynaryjna* 70 (10), 641-647; Goleman M., Obłodecka A., Krupa W., Rozempolska-Rucińska I., 2019, Analogies in behavioral and emotional disorders between dogs and humans, *Medycyna Weterynaryjna* 75 (03), 146-151) dotyczy klinicznych i behawioralnych aspektów użądleń psów domowych przez pszczoły oraz analogii wybranych zaburzeń behawioralno – emocjonalnych psów i ludzi. Celem prac była ocena zależności pomiędzy cechami psychicznymi a środowiskiem życia poprzez określenie w jakim stopniu warunki środowiskowe wpływają na zmianę zachowania psów i jakie niosą zagrożenia. Oceniając zależność między zmianą zachowania psów a wpływem środowiska zaobserwowano, że zmiany zachowania, poprzez które zwierzę sygnalizowało ból były często interpretowane przez właściciela jako „złe zachowanie”, zwłaszcza u psów, u których problemy z zachowaniem występowały. Główną zmianą w zachowaniu psa po użądleniu był niepokój, czasem wokalizacja i drżenie mięśni oraz reakcje unikania, które to objawy część właścicieli interpretowała jako zachowanie lękowe.

Piąta praca z cyklu dotyczy analiz rodowodowych w powiązaniu z badaniami molekularnymi rasy psów Gończy polski. Celem była ocena prawidłowości prowadzonej pracy hodowlanej na przykładzie populacji psów polskich ras myśliwskich poprzez określenie zmienności genetycznej badanej populacji na podstawie analizy rodowodów oraz badań molekularnych DNA. Na podstawie przeprowadzonych badań stwierdzono, że hodowcy mają coraz więcej narzędzi do doskonalenia pracy hodowlanej i racjonalnego doboru par hodowlanych. Rodzime rasy, reprezentowane przez mało liczne, lokalnie występujące populacje, są zagrożone wzrostem homozygotyczności i niebezpieczeństwem ujawnienia chorób genetycznych. Oprócz analizy rodowodów konieczna jest więc ocena spokrewnienia zwierząt na podstawie informacji zawartych w DNA i stworzenie bazy rodowodowej, która będzie wiarygodnie i systematycznie uzupełniana, a każdy pies wpisany do Księgi Wstępnej powinien mieć wykonany profil DNA. W przypadku ras polskich, na obecnym etapie pracy hodowlanej, do populacji włączane są psy o nieznanym pochodzeniu, które mają obniżyć wskaźnik zimbredowania, chociaż w rzeczywistości mogą się przyczyniać do wzrostu homozygotyczności i ujawnienia depresji inbredowej.

Przeprowadzone przez Habilitantkę badania potwierdziły założone w cyklu 6 prac składających się na osiągnięcie naukowe hipotezy badawcze. Potwierdzono, że większe suki rodzą liczniejsze mioty i mają mniej komplikacji okołoporodowych, przy czym jednak występuje u nich duża zmienność w liczbie urodzonych szczeniąt w zależności od rasy psa. Potwierdzono również, że cięża pojedyncze lub bliźniacze są dłuższe w porównaniu do cięż mnogich.

Na uwagę zasługuje wskazanie przez Habilitantkę konkretnych możliwości potencjalnego wykorzystania badań w praktyce. Prace stanowiące spójny tematycznie cykl publikacyjny poza tym, że są źródłem wiedzy popartej badaniami na licznych materiale, mogą również stanowić cenną wskazówkę dla hodowców w doskonaleniu rasy, jak i efektywności

prowadzonej pracy hodowlanej. Ale przede wszystkim, co ważne, mogą być źródłem informacji podnoszących świadomość właścicieli i przyszłych nabywców psów, co niewątpliwie może wpływać na świadomy wybór pupila i ograniczy powszechny problem bezdomności. Pozwoli również na lepsze zrozumienie, być może, niestandardowego zachowania zwierzęcia, czy jego reakcji na otoczenie.

Reasumując poruszane przez Kandydatkę problemy zarówno związane z rozrodem jak i behawiorem psów są tematem ciągle aktualnym, a oceniany spójny tematycznie cykl publikacji jest przemyślany, wskazuje na dojrzałość naukową Habilitantki, wnosi wartość w rozwój nauki i w pełni uzasadnia proces ubiegania się o kolejny awans naukowy. Zarówno planowane doświadczenia, jak i ich realizacja omówiona w części metodycznej oraz osiągnięte rezultaty badań i wnioski, które mogą mieć znaczenie użytkowe, zostały zrealizowane w sposób merytorycznie prawidłowy, a biorąc pod uwagę znaczący udział Habilitantki w pracach zespołu badawczego można uznać, że wykazała się ona dojrzałością naukową predysponującą do uzyskania stopnia.

Reasumując przedstawiony do oceny cykl pięciu opublikowanych prac jako osiągnięcie naukowe pt. „Czynniki determinujące wybrane cechy reprodukcyjne i behawioralne psów” spełnia warunek stawiany osobie ubiegającej się o stopień doktora habilitowanego określony w art. 219 ust. 1. pkt 2b. ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2018 r. poz. 1668, ze zm.).

3. Ocena dorobku, aktywności naukowej, dydaktycznej i organizacyjnej

Głównym obszarem zainteresowań naukowych Kandydatki, na początku kariery naukowej, była problematyka związana z oznaczaniem metali ciężkich w tkankach oraz zastosowaniem metod genetycznych w oszacowaniu parametrów genetycznych wybranych gatunków zwierząt wolnożyjących. Habilitantka zajmowała się również w swoich badaniach problemami zdrowotnymi psów oraz wykorzystaniem wierzchowym kuców felińskich, czego efektem były 4 prace naukowe oraz wyniki badań prezentowane na konferencjach.

Po uzyskaniu stopnia doktora zainteresowania naukowe Habilitantki były już bardziej ukierunkowane na zagadnienia związane z użytkowaniem, zachowaniem, zdrowiem i dobrotanem psów i zwierząt dzikich. Koncentrowały się one na następującej tematyce:

1. Testy osobowości dla szceniąt i psów dorosłych. Efektem były publikacje wchodzące w skład cyklu jako osiągnięcie naukowe przedstawione w formie rozprawy doktorskiej. Badania te miały na celu określenie w jakim stopniu metody wychowu szceniąt wpływają na rozwój ich osobowości oraz na ich cechy użytkowe. Badania przeprowadzono przy wykorzystaniu testów osobowościowych, a wyniki i wnioski w mojej ocenie mogą być cenną wskazówką do wykorzystania ich w praktyce, zarówno przez hodowców, jak i właścicieli psów. W pracach Autorka wskazuje na konkretną, optymalną dla kształtowania prawidłowej osobowości, metodę utrzymywania szceniąt (w systemie domowo-kojcowym). Efekty badań zostały opublikowane w 6 publikacjach naukowych z listy MNiSW.
2. Behawior psów z uwzględnieniem ich cech użytkowych. Celem cyklu prac w zakresie tej tematyki była analiza czynników wpływających na agresję psów, inteligencję adaptacyjną, predyspozycje psychiczne i behawior oraz predyspozycje rasowe do wykorzystania psów jako ratowników. Ponadto w pracach Habilitantka wykazywała się wiedzą i zainteresowaniami z zakresu dogo i felinoterapii. Są to dziedziny bardzo intensywnie rozwijające się ze względu na wzrastające zainteresowanie terapią, najczęściej rodziców dzieci z niepełnosprawnościami, z udziałem zwierząt, stąd warto byłoby te zainteresowania rozwijać i kontynuować. Habilitantka na podstawie uzyskanych wyników

wskazuje na konkretne rasy i typy użytkowe psów, u których częściej występuje określonego typu agresja. Ponadto wskazuje rasę border collie, jako tę, która spośród badanych uzyskała najwyższą liczbę punktów za inteligencję adaptacyjną, wskazując jednocześnie, że wyższe wyniki testu uzyskiwały suki, bez wpływu wieku psów biorących udział w badaniu. Habilitantka wskazuje również, jak wielką rolę w życiu i kształtowaniu osobowości psa odgrywa człowiek, zarówno w aspekcie poświęcania czasu na zabawę ze zwierzęciem, dbałości o jego zdrowie, jak i próby resocjalizacji psów z zaburzeniami zachowania, co daje wiele cennych wskazówek dla miłośników zwierząt tego gatunku. Poruszane tematy psa jako ratownika, przewodnika osób niepełnosprawnych i jako „terapeuty” nie wymagają komentarza, jak ważne są to aspekty w życiu człowieka. Wyniki badań opublikowano łącznie w 15 pozycjach naukowych, obejmujących prace z listy MNiSW, prace popularno-naukowe, monografie i doniesienia konferencyjne.

3. Dobrostan i zdrowie zwierząt towarzyszących. We współpracy z Katedrą Kliniki Chirurgii Zwierząt UP w Lublinie, Związkiem Kynologicznym w Polsce i Klubem Polskich Ras Habilitantka przeprowadziła badania nad wrodzonymi wadami wzroku oraz stopniem spokrewnienia psów wyrażonym określoną wartością współczynnika inbredu, co może skutkować ujawnieniem się chorób genetycznych w następnych pokoleniach. Znaczącym osiągnięciem Kandydatki, wraz z zespołem, w tym zakresie badawczym było opracowanie formularza weterynaryjnego mającego na celu wprowadzenie segregacji pacjentów w zależności od ich stanu zdrowia (triage). Formularz ten został opisany jako wzór przemysłowy: Formularz weterynaryjny: Zgłoszony 2015-04-02: Opis ochronny wzoru przemysł./Nr prawa wył. Rp.21948. Ponadto Habilitantka zwraca uwagę na znaczenie suplementacji diety psów, podając konkretny przykład wprowadzenia obnóży pyłkowych w pokarmie, wskazując jednocześnie na efekty stosowania takiej suplementacji. Wyniki badań z tego zakresu zostały omówione w 4 publikacjach naukowych z listy MNiSW.
4. Wpływ czynników środowiskowych na wybrane gatunki zwierząt dzikich. Gatunkami, które znalazły się między innymi w kręgu zainteresowania Habilitantki były: bobry i ich wpływ na kształtowanie środowiska przyrodniczego, następnie tematyka związana z oceną parametrów behawioralnych i populacyjnych kaczki krzyżówki, oceną parametrów genetycznych populacji jelenia szlachetnego, analizą wpływu środowiska na przemieszczanie się populacji dzików w Polsce, charakterystyką cech morfometrycznych i ontogenetycznych saren. Ponadto oceniano możliwość wykorzystania poziomu kreatyniny w ocenie kondycji osobniczych danieli fermowych. Odrębna grupa badań dotyczyła wpływu rozwoju infrastruktury drogowej na wzrost liczby kolizji drogowych z udziałem gatunków zwierząt łownych. Wyniki badań zostały opublikowane w 12 publikacjach naukowych.
5. Interakcje owiec i psów pasterskich z uwzględnieniem ich dobrostanu. Kandydatka wraz z zespołem prowadziła obserwacje m.in. dotyczące temperamentu, zdrowia i kondycji owiec różnych ras oraz interakcji owiec z psami pasterskimi. Wyniki tych badań zostały opublikowane w jednej pracy naukowej i prezentowane na krajowych, i międzynarodowych konferencjach naukowych.
6. W kręgu zainteresowań naukowych Habilitantki znalazły się również badania dotyczące ekspansji bezkręgowców, a konkretnie modliszki zwyczajnej na tereny miejskie, czego efektem jest jedna wieloautorska praca opublikowana w Medycynie Weterynaryjnej.

Całkowity dorobek publikacyjny Kandydatki, wyłączając 6 prac wskazanych jako osiągnięcie naukowe obejmuje 35 prac twórczych, w tym 12 opublikowanych w czasopiśmie znajdujących się w bazie JCR, o sumarycznym IF=4,493 i łącznej liczbie punktów MNiSW zgodnie z rokiem opublikowania pracy 301. Ponadto Habilitantka jest współautorką 2 monografii, 5 rozdziałów w monografiach i 12 artykułów popularno-naukowych, o łącznej punktacji MNiSW 117 pkt. Na uwagę zasługuje uzyskany wzór

przemysłowy - Formularz weterynaryjny: Zgłoszony 2015-04-02: Opis ochronny wzoru przemysł./Nr prawa wył. Rp.21948. [Aut.] Karpiński M., Wojtaś J., Goleman M., Drozd L., Czyżowski P. W: Urząd Patentowy Rp, Nr Wup 02/2016 (2016-02-29), Nr Zgł. Wp.23305, Nr Prawa Wył. Rp.21948/Uniwersytet Przyrodniczy W Lublinie Opis ochr. wz. prz. Kl.: 19 - 08. – który wnosi 10 pkt. do dorobku naukowego Habilitantki i stanowi podstawę wykorzystania badań naukowych w praktyce. Łączna liczba punktów uzyskanych przez dr inż. Małgorzatę Goleman, bez prac stanowiących osiągnięcie naukowe wynosi 428. Indeks Hirsha według bazy Web of Science na dzień składania wniosku wynosi 2, a łączna liczba cytowań 19. W dyscyplinie zootechnika i rybactwo wskaźniki te można uznać za wystarczające do uzyskania samodzielności naukowej. Na uwagę zasługuje fakt, że większość prac i osiągnięć zostało wypracowane po uzyskaniu stopnia doktora, co świadczy o dużym zaangażowaniu i intensywnej pracy badawczej Habilitantki. Dr inż. Małgorzata Goleman brała również czynny udział w wielu konferencjach naukowych oraz kursach i seminariach doszkalających. Ważnym osiągnięciem Kandydatki był udział w roli wykonawcy w dwóch zrealizowanych w latach 1990-1994 i 2004-2006 projektach badawczych finansowanych ze środków KBN. Ponadto Habilitantka pięciokrotnie podejmowała próbę pozyskania środków na badania, aplikując o finansowanie projektów badawczych, co świadczy o jej dużej aktywności naukowej. Na aktywność naukową wskazuje również członkostwo w dwóch towarzystwach naukowych: Polskie Towarzystwo Zootechniczne i Polskie Towarzystwo Etologiczne, w których Kandydatka aktywnie uczestniczy biorąc czynny udział w zjazdach organizowanych przez te towarzystwa. O rozpoznawalności dr inż. Małgorzaty Goleman w międzynarodowym środowisku naukowym świadczy powierzenie jej recenzji prac znajdujących się w indeksowanych czasopismach międzynarodowych. Reasumując dorobek i działalność naukową Habilitantki, można ją uznać za ukierunkowaną tematycznie i satysfakcjonującą, co daje Jej pozycję specjalisty w swojej dziedzinie i stanowi solidną podstawę do dalszego rozwoju naukowego.

Oceniając osiągnięcia naukowo-badawcze stwierdzam, że dr inż. Małgorzata Goleman jest dojrzałym pracownikiem naukowym, posiada umiejętności pozwalające na realizację badań w wymiarze organizacyjnym i metodycznym, co umożliwi samodzielne projektowanie prowadzonych badań, jak również kierowanie zespołem badawczym.

Przedłożony do oceny dorobek naukowy dr inż. Małgorzaty Goleman oceniam jako wartościowy zarówno z poznawczego, jak i użytecznego punktu widzenia. Wyrażam przekonanie, że osiągnięcia naukowe Kandydatki spełniają wymagania stawiane przez Ustawę pretendentom do stopnia naukowego doktora habilitowanego.

Oceniając sylwetkę pracownika badawczo-dydaktycznego uczelni nie sposób pominąć działalności dydaktycznej Kandydatki. Kandydatka czynnie i systematycznie brała udział w organizacji seminariów Studenckich Kół Naukowych. Przygotowała i prowadzi autorskie zajęcia dydaktyczne w różnych formach z przedmiotów: Hodowla kotów (do 2017 roku), Kynologia, Hodowla psów, Użytkowanie psów, Sporty Kynologiczne, Podstawy terapii z udziałem zwierząt, Pielęgnacja zwierząt i przygotowanie do wystaw, Zasady oceny hodowlanej zwierząt towarzyszących, Uprawnienia sędziowskie w kynologii, Hodowla psów i kotów (do roku 2016) na kierunku Zootechnika, Kynologia i Hodowle amatorskie (do roku 2016) na kierunku Hipologia i jeździectwo, wykorzystując zdobyte uprawnienia i certyfikaty. Habilitantka cieszy się również dobrą opinią i uznaniem wśród studentów, czego wynikiem jest liczba osób, nad którymi sprawowała opiekę naukową (89 osób), w tym wypromowała 28 magistrów i 61 inżynierów kierunku Behawiorystyka zwierząt.

Dr inż. Małgorzata Goleman wykazuje się również wybitną działalnością organizacyjną, jak również bardzo szerokim, ale sprecyzowanym udziałem w wielu szkoleniach, co zostało zakończone uzyskaniem dużej liczby uprawnień, które czynnie wykorzystuje w codziennej praktyce. Habilitantka ma bardzo duże praktyczne rozeznanie w hodowli psów. Działalność w Związku Kynologicznym w Polsce pozwala Jej obserwować problemy, z którymi na co dzień stykają się hodowcy psów rasowych. Są to często problemy związane z rozrodem np. problemy z zajściem w ciążę u suk, wyborem badań określających wiarygodne metody wyznaczenia optymalnych dni do krycia suk (np. badanie poziomu hormonów oraz inne metody), problemy z chorobami przenoszonymi drogą płciową i reprodukcją, przyczyny zmniejszenia liczby szceniąt w miocie itp. Jako hodowca i kierownik Sekcji rasy Owczarek niemiecki ma wgląd w praktyczne zastosowanie metod hodowlanych takich jak: wybór określonej pary do kojarzeń – świadome stosowanie inbrodu lub jego unikanie i związane z tym problemy, z coraz częściej pojawiającymi się chorobami genetycznymi. Praktyczne zastosowanie wiedzy jako biegły sądowy pomaga w rozwiązaniu wielu spraw sądowych. Rozległa wiedza z zakresu zachowań gatunku pies domowy, znajomości ras psów i specyfiki behawioru charakterystycznego dla poszczególnych ras psów związanych z ich użytkowością, zapewnia fachową opinię dla ustalenia warunków prawidłowego dobrostanu zwierząt. Na wokandę coraz częściej trafiają sprawy o znęcanie się nad psami, czy to poprzez świadome działania, czy też poprzez utrzymywanie zwierząt w bardzo złych warunkach, więc rola biegłego sądowego z zakresu kynologii (dodatkowo z dorobkiem naukowym z tej dziedziny) jest bardzo ważna w ustalaniu zakresu winy. Poprzez współpracę z fundacją działającą w zakresie dogoterapii, jako osoba oceniająca psy na egzaminach psów terapeutycznych, ma możliwość prawidłowej weryfikacji psów do tak odpowiedzialnej pracy. Przy ponad 20 letnim doświadczeniu Habilitantki jako przewodnika psów sportowych, zawodnika sportów kynologicznych, instruktora szkolenia psów i od 6 lat sędziego kynologicznego FCI (Fédération Cynologique Internationale) jej ocena jest gwarancją odrzucenia psów nie nadających się do dogoterapii. Jednocześnie systematyczne doświadczenie podczas oceny psów na egzaminach i zawodach, czy pracy w Związku Kynologicznym w Polsce znacznie zwiększa jej wiarygodność i trafność diagnozy w ocenie zachowań psów, zwłaszcza tych problematycznych. To tylko wybrane przykłady Jej współpracy z różnymi organizacjami i sektorem gospodarczym. Poza wymienioną częściowo aktywnością Kandydatka angażuje się w działalność organizacyjną na Uczelni pełniąc rolę opiekuna Sekcji Kynologicznej Studenckiego Koła Naukowego Nauk o Zwierzętach i Biogospodarki (dawniej Biologów i Hodowców Zwierząt), opiekuna roku kierunku Behawiorystyka zwierząt i członka Rady Programowej kierunku Behawiorystyka zwierząt.

4. Wniosek końcowy

Stwierdzam, że przedłożone mi do oceny osiągnięcie naukowe, istotna aktywność naukowa oraz działalność dydaktyczno-organizacyjna Pani dr inż. Małgorzaty Goleman spełniają wszystkie wymagania określone w art. 219 ust. 1 pkt. 2 i 3 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2018 r. poz. 1668, ze zm.). Osiągnięcia naukowe Kandydatki udokumentowane publikacjami naukowymi wskazują na znaczny wkład w rozwój dyscypliny naukowej zootechnika i rybactwo.

W związku z powyższym wnoszę do Rady Dyscypliny Zootechnika i Rybactwo Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie o podjęcie dalszych czynności w postępowaniu o nadanie dr inż. Małgorzacie Goleman stopnia doktora habilitowanego.

Dorota Bauanussolie